

УДК 341

DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.85.4.54>

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ОФІС ГРОМАДСЬКОГО ПРОКУРОРА: КОМПЕТЕНЦІЯ, ЗАВДАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СПІВПРАЦІ З ОРГАНАМИ ДЕРЖАВИ УКРАЇНИ

Шпакович О.М.,

*доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри порівняльного і європейського права,
Навчально-науковий інститут міжнародний відносин
Київського національного університету імені Тараса Шевченка,
науковий експерт "UA Experts"
ORCID: 0000-0001-7784-5069
e-mail: olshpakovych@gmail.com*

Приступа А.А.

*студентка II курсу ОР «Магістр»,
спеціальності «Міжнародне право»,
Навчально-науковий інститут міжнародних відносин
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
ORCID: 0000-0001-6400-4615
e-mail: alinaprystupa@ukr.net*

Шпакович О.М., Приступа А.А. Європейський офіс громадського прокурора: компетенція, завдання та перспективи співпраці з органами держави України.

У статті проаналізовано функціонування Європейського офісу громадського прокурора (ЄОГП) як незалежного органу ЄС, відповідального за розслідування, кримінальне переслідування та притягнення до відповідальності осіб, які вчинили кримінальні правопорушення, що зачіпають фінансові інтереси Євросоюзу – актуальне питання як для інституцій, так і держав-членів ЄС, зокрема й для України як країни-кандидата на членство. Важливість розширення повноважень ЄОГП згадується у Політичних керівних принципах для наступної Європейської Комісії 2024–2029 рр. «Вибір Європи». Вказується на потребу обговорення сфер, в яких вбачається необхідність збільшення повноважень даного органу для боротьби з транскордонною серйозною злочинністю, включаючи корупцію, яка впливає на фонди ЄС і з якою держави-члени не можуть впоратися самостійно на своєму рівні.

В аспекті адаптації законодавства України до права ЄС, переговорів про вступ та поетапної інтеграції України до простору свободи безпеки та юстиції Союзу значну роль відіграє співробітництво та взаємодія органів державної влади України з ЄОГП.

Співробітництво Європейського Союзу у галузі простору свободи, безпеки та юстиції (далі – ПСБЮ) відбувається як на рівні ЄС та держав-членів, так й регулюється в рамках Угоди про асоціацію між третьою країною і ЄС та його державами-членами (для країн Західних Балкан – «Угоди про стабілізацію та асоціацію»). Так, Угода про асоціацію між Україною та ЄС містить розділ 3 «Юстиція, свобода та безпека».

За результатами дослідження було проаналізовано повноваження ЄОГП, розмежовано мандат ЄОГП та Європейського бюро з боротьби з шахрайством, досліджено правову рамку (Регламент Ради (ЄС) 2017/1939 («Регламент ЄОГП») та Директива (ЄС) 2017/1371 («Директива PIF»)), а також процедуру і стан приєднання країн-членів ЄС до ЄОГП, включаючи організацію роботи органу, яка реалізується на двох рівнях: централізованому та децентралізованому.

Зроблено висновок щодо необхідності приєднання України до ЄОГП після набуття повноправного членства в ЄС.

Ключові слова: Європейська прокуратура, фінансові інтереси ЄС, бюджет ЄС, Європейське бюро з боротьби з шахрайством, транскордонна злочинність, ПСБЮ, ЄОГП.

Shpakovych O.M., Prystupa A.A. The European Public Prosecutor's office: competence, tasks and prospects of cooperation with the state authorities of Ukraine.

This article analyses the functioning of the European Public Prosecutor's Office (EPPO) as an independent EU body responsible for investigating, prosecuting and bringing to justice those who have committed criminal offences affecting the financial interests of the European Union - a topical issue for both EU institutions and Member States, including Ukraine as a candidate country. The importance of expanding the powers of the EPPO is mentioned in the Political Guidelines for the next European Commission 2024–2029 «Europe's Choice». It points to the need to discuss areas where it is seen necessary to increase the powers of this body to combat cross-border serious crime, including corruption, which affects EU funds and which Member States cannot tackle on their own at the national level.

In terms of the adaptation of Ukrainian legislation to EU law, accession negotiations and Ukraine's gradual integration into the EU's area of freedom, security and justice. The cooperation and interaction of the Ukrainian state authorities with the EPPO plays a significant role.

The European Union's cooperation in the area of freedom, security and justice (hereinafter referred to as the AFSJ) takes place both at the level of the EU and its Member States and is regulated under the Association Agreement between a third country and the EU and its Member States (for the Western Balkan countries - the Stabilisation and Association Agreement). Thus, the EU-Ukraine Association Agreement contains Chapter 3 «Justice, Freedom and Security».

The research article analyses the competence of the EPPO, the mandate of the EPPO and the European Anti-Fraud Office was clarified. The article examines the legal framework (Council Regulation (EU) 2017/1939 (the «EPPO Regulation») and Directive (EU) 2017/1371 (the «PIF Directive»), as well as the procedure and status of accession of EU Member States to the EPPO, including the organisation of the body's work, which is organised at two levels: centralised and decentralised.

The authors conclude that Ukraine should join the EPPO after becoming a full member of the EU.

Key words: European Public Prosecutor's Office, EU financial interests, EU budget, European Anti-Fraud Office, cross-border crime, AFSJ, EPPO.

Постановка проблеми. Ефективна взаємодія держав-членів ЄС та міжнародних партнерів в рамках сфери судового співробітництва в кримінальних справах у галузі простору свободи, безпеки та юстиції Європейського Союзу, а також перспективи посилення такої співпраці з метою боротьби з транскордонною злочинністю, фінансовими та корупційними злочинами, шахрайством, що зачіпають фінансові інтереси ЄС є ключовим питанням порядку денного як інституцій ЄС, так і держав-членів. Особливу роль дана проблематика відіграє в контексті наближення національного законодавства України до права ЄС, а також переговорних процесів та інтеграції України до простору свободи, безпеки та юстиції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Європейський офіс громадського прокурора досліджувався українськими науковцями, зокрема Грицаєнко Л.Л., Юрчишином В.М., Савченко В.А. Значна увага та ґрунтовне дослідження проводилося іноземними фахівцями: Лаурою Шмеєр та Вальсамісом Міцїлегасом.

Формулювання цілей. Метою статті є дослідження питання функціонування незалежного органу – Європейського офісу громадського прокурора (далі – ЄОГП), його місця в системі органів ЄС, країн-членів Союзу, що приєдналися до незалежного органу, співробітництва ЄОГП з державними органами влади України, а також взаємодія України з ЄОГП у якості країни-кандидата на членство. Аналізується необхідність приєднання Україною до даного органу після набуття повноправного членства в ЄС у контексті євроінтеграційних процесів, наближення законодавства України до права Євросоюзу, переговорів про вступ, а також поетапної інтеграції України до простору свободи, безпеки та юстиції.

Виклад основного матеріалу. Європейський Союз, покликаний забезпечити своїм громадянам простір свободи, безпеки та юстиції без внутрішніх кордонів, заснований на підставі ч. 2 ст. 3 Договору про Європейський Союз, ст. 67–89 розділу 5 Договору про функціонування Європейського Союзу, водночас Союз забезпечує регулювання: політики щодо прикордонного контролю, притулку та імміграції; судового співробітництва у цивільних та кримінальних справах; а також поліцейського співробітництва.

Посилення співробітництва у сфері юстиції та внутрішніх справ актуалізувалося у 1970-х роках, первинно між державами-членами ЄС, і супроводжувалося прагненням до забезпечення

свободи руху осіб рівночасно із необхідністю розв'язання нагальних проблем транскордонної злочинності, міграції тощо [1, с. 79-80].

ЄС забезпечує своїм громадянам простір свободи, безпеки та юстиції (правосуддя) без внутрішніх кордонів відповідно до статті 3 Договору про Європейський Союз. Тобто, це територія, на якій забезпечується вільний рух осіб разом з належними заходами, пов'язаними із зовнішнім прикордонним контролем, наданням притулку, імміграцією та запобіганням і боротьбою, протидією злочинності [2].

У контексті правового регулювання відносин України з Європейським Союзом у сфері юстиції та внутрішніх справ важливу роль відіграє згадана Угода про Асоціацію між Україною та ЄС: зокрема положення п. е) ч. 2 ст. 1, визначаючи однією з цілей асоціації – посилення співпраці у сфері юстиції, свободи та безпеки з метою забезпечення верховенства права та поваги до прав людини й основоположних свобод; також до розділу 3 включено низку статей, зокрема ст. 22 щодо боротьби зі злочинністю та корупцією та ст. 24 про правове співробітництво [3].

Після набуття Україною статусу країни-кандидата 23 червня 2022 року, відкриття переговорів про вступ та затвердження переговорної рамки для України – вже станом на зараз проходять двосторонні зустрічі України та Європейської Комісії спрямовані на відкриття першого переговорного кластеру «Фундаментальні права», до якого входить переговорний розділ 24 «Юстиція, свобода та безпека» який, зокрема згадувався в останньому звіті про прогрес України в рамках Пакета розширення ЄС 2023 року [4]. Вищезазначений розділ передбачає адаптацію національного законодавства України до права ЄС і спрямований на підтримку та подальший розвиток Союзу, інтеграцію нової держави-члена до ПСБЮ.

Європейський офіс громадського прокурора як орган у сфері судового співробітництва в кримінальних справах у галузі ПСБЮ:

З метою управління та забезпечення ефективного функціонування простору свободи безпеки та юстиції створюються спеціалізовані органи – агентства, які допомагають здійснювати нагляд за політикою в низці важливих напрямів діяльності вищезгаданого простору, зокрема Європейський офіс громадського прокурора.

Так, ключовими органами ЄС в сфері антикорупційної політики, яка засновується на законодавстві про боротьбу з шахрайством, корупцією та іншими незаконними діями, що зачіпають фінансові інтереси ЄС є: 1) ЄОГП – юрисдикція в межах вчинення злочинів проти бюджету ЄС (шахрайство і зловживання) на рівні держав-членів; 2) Європейське бюро з боротьби з шахрайством (далі – OLAF) – на рівні ЄС [5], [6].

Роль та мандат двох органів розмежовуються наступним чином: 1) ЄОГП здійснює кримінальні розслідування; 2) OLAF здійснює адміністративні розслідування порушень та випадків шахрайства, які впливають на фінансові інтереси ЄС у всіх державах-членах ЄС, водночас забезпечуючи тісну консультацію та координацію роботи з ЄОГП [7].

ЄОГП займає чільне місце в системі судового співробітництва в кримінальних справах, спрямованого на розслідування, переслідування та ефективного здійснення правосуддя за злочини проти фінансових інтересів ЄС, його бюджету: шахрайство, корупція, тощо [6]. ЄОГП фактично усуває недоліки, які існували до цього в системі правосуддя і які були пов'язані з неефективною ініціативою державами-членами переслідування щодо використання коштів ЄС, адже саме на них покладалася така функція в рамках розслідування Європейським бюро по боротьбі з шахрайством випадків корупції та шахрайства, що впливає на бюджет Євросоюзу, а також низьким рівнем засудження за результатом передачі таких справ на розгляд. Враховується також фактор того, що деякі держави-члени мало зацікавлені в просуванні відповідних справ, орієнтуючись на менш складні і політичні теми [8, с. 7].

Ідея створення ЄОГП з'явилася у 1995 році та бере початок з розробки керівних принципів щодо кримінально-правового захисту фінансових інтересів ЄС в межах єдиного європейського правового простору. Згодом у 2007–2013 роках Лісабонський договір запроваджує правову основу для створення ЄОГП [9].

Правову рамку ЄОГП становлять зокрема: 1. Регламент Ради (ЄС) 2017/1939 від 12 жовтня 2017 року про посилення співпраці щодо створення Європейського офісу громадського прокурора («Регламент ЄОГП»), який закладає основу для функціонування ЄОГП, включаючи компетенцію (матеріальну, територіальну, персональну) та її здійснення ЄОГП; 2. Директива (ЄС) 2017/1371 Європейського Парламенту та Ради від 5 липня 2017 року про боротьбу з шахрайством

щодо фінансових інтересів Союзу засобами кримінального права («Директива PIF») визначає, які злочини вважаються злочинами, що впливають на бюджет ЄС [10; 11].

ЄОГП розпочав діяльність 1 червня 2021 року, після того, як Європейська Комісія офіційно підтвердила дату початку роботи незалежного органу 26 травня 2021 року [9].

Компетенція та завдання ЄОГП:

Європейський офіс громадського прокурора – це незалежний орган ЄС, відповідальний за розслідування, кримінальне переслідування та притягнення до відповідальності осіб, які вчинили кримінальні правопорушення (а також їх співучасників), які зачіпають фінансові інтереси Євро-союзу, визначені Регламентом Ради (ЄС) 2017/1939 та передбачені Директивою (ЄС) 2017/1371: розділ 2 статті 3 щодо шахрайства, що зачіпає фінансові інтереси Союзу визначає акти, які вважаються такими і зокрема включає транскордонне шахрайство з ПДВ на суму понад 10 мільйонів євро (п. d) ч. 2 ст. 3 та ч. 2 ст. 2 Директиви PIF, ст. 22 Регламенту ЄОГП); а також стаття 4, що визначає інші кримінальні правопорушення, які зачіпають фінансові інтереси Союзу вищезазначеної Директиви PIF [11; 12; 13]. Матеріальна компетенція органу закріплена в статті 22 Регламенту ЄОГП посиляється на низку правопорушень, що впливають із законодавства ЄС, перелік яких відображений в Директиві PIF.

Відтак, ЄОГП проводить розслідування, здійснює кримінальне переслідування та виконує функції прокурора в компетентних судах держав-членів до остаточного вирішення справи [11]. Директива PIF забезпечує гармонізовану компетенцію держав-членів ЄОГП щодо злочинів, які розслідує і здійснює кримінальне переслідування орган [10].

Приєднання до ЄОГП та держави-члени ЄС, які беруть участь в органі:

За концепцією посиленої співпраці (англ. Enhanced cooperation) станом на вересень 2024 року в роботі ЄОГП беруть участь 24 держави-члени ЄС, відповідно Данія, Угорщина та Ірландія не приєдналися. Кожна країна-учасниця має щонайменше двох європейських делегованих прокурорів, які проводять розслідування у власній країні. Зі всіх держав-членів ЄС лише Угорщина поки що вирішила не приєднуватися до ЄОГП, а Європейська Комісія повинна підтвердити її участь в органі. Данія та Ірландія у свою чергу відмовилися в цілому брати участь у ПСБЮ [14].

Останніми двома країнами, які увійшли до ЄОГП стали Польща та Швеція на підставі Рішення Європейської Комісії 2024/807 від 29 лютого 2024 року, що підтверджує участь Польщі в Європейському офісі громадського прокурора та Рішення Європейської Комісії від 16 липня 2024 року, що підтверджує участь Швеції в Європейському офісі громадського прокурора [10; 14]. ЄОГП розпочне свою діяльність у Польщі та Швеції, як тільки в цих країнах буде призначено Європейського прокурора.

Структура ЄОГП: єдиний офіс з децентралізованою структурою:

ЄОГП працює як єдиний офіс для всіх країн-членів ЄС, які є учасницями органу та організується на двох рівнях відповідно до ст. 8 Регламенту ЄОГП:

1) центральний рівень складається з Центрального офісу за місцем знаходження ЄОГП, роль якого полягає у забезпеченні контролю розслідування та судового переслідування в кожній країні-учасниці ЄС – для забезпечення незалежності, ефективної координації та єдиного підходу в усіх країнах-учасницях.

2) децентралізований рівень складається з Європейських делегованих прокурорів від кожної держави-члена ЄС, яка приєдналася до ЄОГП та які перебувають у країнах-членах їх призначення. Функція полягає у проведенні розслідувань та судового переслідування в кожній країні, використовуючи національний персонал і загалом застосовуючи національне законодавство держави [7; 11].

ЄОГП діє повністю незалежно в інтересах ЄС. Національні органи повинні утримуватися від проведення власного розслідування злочину, якщо таке розслідування вже розпочинає ЄОГП, який у свою чергу забезпечує переслідування злочинців у відповідних національних судах держав [7].

Необхідність посилення спроможностей Європейського офісу громадського прокурора згадується й у Політичних керівних принципах для наступної Європейської Комісії 2024–2029 рр. «Вибір Європи» в частині безпечнішої та більш захищеної Європи. Зауважується потреба обговорення сфер, в яких вбачається необхідність розширення повноважень ЄОГП для боротьби з транскордонною серйозною злочинністю. Такий підхід зумовлюється важливістю боротьби зі злочинністю в контексті зростання наркоторгівлі в Європі, яка залишається джерелом злочинності в окремих країнах-членах ЄС і фінансування інших видів злочинної діяльності [15, с. 15].

Співробітництво ЄОГП з міжнародними партнерами:

Європейський офіс громадського прокурора співпрацює в рамках розслідувань та кримінальних переслідувань у справах щодо порушень фінансових інтересів ЄС з низкою партнерів як в межах ЄС (органи влади держав-членів ЄС, які беруть та не беруть участь в роботі ЄОГП, органи та агентства ЄС тощо), так і поза межами Євросоюзу, зокрема з третіми країнами, а також міжнародними організаціями [10].

ЄОГП здійснює співробітництво з наступними партнерами: 1) співпраця між ЄОГП та державами-членами ЄС, які не беруть участі в роботі органу (Данія, Угорщина та Ірландія); 2) Робочі угоди з органами влади держав-членів ЄС, які не беруть участі в роботі органу; 3) Співробітництво між ЄОГП та державами, що не є членами ЄС (третіми країнами); 4) Робочі угоди про співробітництво між ЄОГП та органами влади третіх країн; 5) Член або спостерігач у міжнародних організаціях/мережах [16].

Станом на вересень 2024 року було укладено робочі угоди щодо співпраці між ЄОГП та органами влади третіх країн з 9 державами. Всього нараховується 11 робочих угод з органами влади третіх країн. Укладено угоди з Офісом Генерального прокурора України від 18 березня 2022 року та Національним антикорупційним бюро України від 3 липня 2023 року відповідно [16].

Співробітництво державних органів влади України з ЄОГП:

У контексті посилення співпраці України та ЄС, наближення законодавства України до права Євросоюзу та налагодження комунікації задля захисту засобами слідства та переслідування фінансових інтересів ЄС та України – взаємодія органів державної влади, зокрема Офісу Генерального прокурора (далі – ОГП) та Національного антикорупційного бюро України (далі – НАБУ) з ЄОГП має посилюватися та сприяти правовому співробітництву у кримінальних справах та обміну інформацією.

Висновок. Простір свободи, безпеки та юстиції охоплює низку сфер, зокрема судового співробітництва у кримінальних справах. З метою розслідування, кримінального переслідування та притягнення до відповідальності осіб, які вчинили кримінальні правопорушення, що зачіпають фінансові інтереси Євросоюзу та бюджету ЄС функціонує Європейський офіс громадського прокурора, який діє повністю незалежно в інтересах Євросоюзу і забезпечує ефективну реалізацію покладених на нього завдань. Заснування органу було необхідним на шляху до створення спільного простору кримінальної юстиції в Європейському Союзі в цілому, а також становить значний прогрес у боротьбі зі злочинами, які впливають на бюджет Союзу.

Процес наближення національного законодавства України до права ЄС, відкриття кластерів та переговорних розділів, зокрема у сфері свободи, безпеки та юстиції спрямоване на поетапну інтеграцію України до ПСБЮ у якості майбутньої країни-члена ЄС. У зв'язку із цим забезпечення посилення правового співробітництва у кримінальних справах та обміну інформацією між ЄОГП та ОГП й НАБУ в рамках робочих угод відповідно є важливим механізмом, спрямованим на підвищення ефективності розслідувань, попередження корупційних схем та швидкого притягнення до відповідальності учасників фінансових та корупційних злочинів, зокрема через експертну допомогу та обмін найкращими практиками.

Вважається доцільним приєднання України до ЄОГП після набуття повноправного членства в ЄС зважаючи на те, що така участь сприятиме боротьбі із фінансовими та корупційними злочинами, масштабним фінансовим шахрайством, а також ефективно забезпечуватиме судове співробітництво. Зокрема від України буде призначено Європейського Прокурора, як і від кожної держави-учасниці ЄОГП.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Elspeth Guild, Sergio Carrera, Alejandro Eggenchwiler. *The Area of Freedom, Security and Justice Ten Years on Successes and Future Challenges under the Stockholm Programme*. Brussels: European Union and Centre for European Policy Studies, 2010. 106 с.
2. EUR-Lex - 12016M003 - EN - EUR-Lex. *EUR-Lex – Access to European Union law*. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:12016M003> (дата звернення: 16.09.2024).
3. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. *Офіційний вісник України*. 2014. № 75. С. 83. Ст. 2125.

4. European Commission. Commission staff working document – Ukraine 2023 Report: 2023 Communication on EU Enlargement policy. Brussels, 2023. URL: https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/document/download/bb61ea6d-dda6-4117-9347-a7191eefc3f_en?filename=SWD_2023_699%20Ukraine%20report.pdf (дата звернення: 14.09.2024).
5. EU legislation on anti-corruption. Migration and Home Affairs. *European Commission*. URL: https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/internal-security/corruption/eu-legislation-anti-corruption_en (дата звернення: 15.09.2024).
6. Святун О.В. Простір свободи, безпеки та юстиції в ЄС та його вплив на Україну. 2021. URL: https://e-learning.iir.edu.ua/pluginfile.php/21755/mod_book/chapter/845/Святун_О_Простір%20свободи%20та%20безпеки%20та%20юстиції%20в%20ЄС.pdf (дата звернення: 08.09.2024).
7. European Public Prosecutor’s Office. *European Anti-Fraud Office*. URL: https://anti-fraud.ec.europa.eu/policy/policies-prevent-and-deter-fraud/european-public-prosecutors-office_en (дата звернення: 14.09.2024).
8. Wouter van Ballegoij. Area of freedom, security and justice: Untapped potential: Briefing. *European Parliamentary Research Service (EPRS)*. 2017. 12 p.
9. The independent public prosecution office of the EU: Background. *European Public Prosecutor’s Office*. URL: <https://www.eppo.europa.eu/en/about/background> (дата звернення: 14.09.2024).
10. The independent public prosecution office of the EU: Legal framework. *European Public Prosecutor’s Office*. URL: <https://www.eppo.europa.eu/en/about/legal-framework> (дата звернення: 15.09.2024).
11. Regulation – 2017/1939 - EN - EPPO - EUR-Lex. EUR-Lex – Access to European Union law. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj> (дата звернення: 14.09.2024).
12. Directive – 2017/1371 - EN - EUR-Lex. EUR-Lex – Access to European Union law. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2017.198.01.0029.01.ENG (дата звернення: 15.09.2024).
13. Judicial cooperation in criminal matters: An area of freedom, security and justice. *Fact Sheets on the European Union – European Parliament*. URL: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/155/judicial-cooperation-in-criminal-matters> (дата звернення: 14.09.2024).
14. The independent public prosecution office of the EU: Members – Participating EU Member States. *European Public Prosecutor’s Office*. URL: <https://www.eppo.europa.eu/en/about/members> (дата звернення: 14.09.2024).
15. Europe’s Choice: Political guidelines for the next European Commission 2024–2029. Ursula von der Leyen – Candidate for the European Commission President. Strasbourg, 2024. 30 p.
16. The independent public prosecution office of the EU: International cooperation. *European Public Prosecutor’s Office*. URL: <https://www.eppo.europa.eu/en/about/international-cooperation#participation-in-international-organisationsnetworks> (дата звернення: 14.09.2024).